ఆంధ్రపత్రిక

ఆదివారం ఏప్రిల్ 17, 1949

సారస్వతానుబంధము

నేటి నాటక రంగ స్థితి

ప్రొఫెషనల్ నాటకరంగం లెక్కకీళం ఆశుగుడకోసం పడింది. అమెటూర్లు కేవలం ప్రారంభస్థితిలో ఉన్నారు. ప్రజాదేశం యొక్క అభిరుచుల్లో వైవిధ్యం లేకపోయినట్లే, కథిక, కలుగుకున్న, మార్పులే స్థిరత్వం కారణం. తెలుగు నాటకరంగాన్ని వ్యవస్థీకరణ మార్గంలోకి మళ్లించిన మహనీయులు ఇద్దరేవున్నారు. బళ్ళ, కన్యాశుల్కం రచయితలు గురజాడ అప్పారావు గారు. రెండవవారు మహానటుడు కళా ప్రపూర్ణ బెల్లారి రాఘవులు.

నిత్యజీవితపరిస్థితులలో మనిషి ఇతి వృత్తంలో, నాడుకొనేతనో, ఈ రెండు చేపాత్రలతో, సరళంగావారు తెలిపి కన్యాశుల్కం ద్వారా మన నాటకరంగంలో, రాజకీయరీగా వాస్తవికతను అతిశయపరేశారు. పద్యాలయొక్క పాటలయొక్క వెనకా పడినవి. అశ్లీలమూరి రొటీనుపారిగా రాఘవులవల్ల విమానచిత్ర కలిగింది. అభిమానంలో గూడా వాస్తవికత అవతరించింది. మొత్తంమీద, పిల్లిడూడా మన నాటకరంగంయొక్క దృక్పథాన్ని కొంగ్రొత్త పెంచు కాలాల్లోకి మళ్లించిన ఘనిగారు. పిల్లిడూడో, మనానాటకరంగం తన కళాభిరుచ్యాన్ని పాంపుగా భర్యాన్ని రచ్యా రా తన చారిత్రక భర్యాన్ని నిర్వహించుకొనడం పొగిచింది.

అయితే, ఈ నిర్వహణ భారాన్ని మన ప్రొఫెషనల్ నాటకరంగం వహించలేకపోయింది. సవ్వాలు పాటలు, హాస్యోక్తి నియం, తెలుగు, కిరాయిలు, కంట్రాక్టుల వ్యాపారవృత్తి, తారాగణం, ఈ మధ్య లైన కృత్రిమపుశాలలమీద ఏకరూపాదం నిలబడగలుగు చుంది?

మన ప్రజానీకంయొక్క సంస్కృతి అభిరుచులు, ఆశయాలూ దినవారిమట్టులో పున్నలక్షాలవు, మన ప్రొఫెషనల్ నాటకరంగం బహుజనా మెప్పాన్ని పొందగలిగి నిజ్యంగింపించింది. ఆరోజులు మారాయి-మారు తున్నాయి. మన సంస్కృతికి అభిరుచులకూ, ఆశయాలకూ, కొంగ్రొత్త నిలువలు వచ్చాయి- వస్తున్నాయి. ఈ మార్పులకు అనుగుణంగా తన పాత్రమను కూడా మార్చుకో గలిగితే, మన ప్రొఫెషనల్ నాటకరంగం ఇంకా కొన్నాళ్ళు మనగలిగి పుంటేది. కాని, అదిక పాత పద్ధతులతో కాలక్షేపం చేస్తూ వుంది. దేశంలోని అన్ని లలిత కళలు అంతోయింతో కొత్త దుస్తులతో మట్టా పుచుకు వున్నా, మన ప్రొఫెషనల్ నాటకరంగం మటుకు తన మనిషితనాన్ని నిలుపుకుంటూ వుంది. ఫలితం పదర్థమైన.

ప్రజానీకంలోని మార్పును అనుసరించ కపని మన ఎమెచ్యూర్ నాటకరంగం తలెత్తింది. ఇది ప్రస్తుతం బాల్యావస్థలో వుంది. కాబట్టు కొంచెం ప్రాణం కావడం జరగకుగదా. ఈనాడు తెలుగు జిల్లాలలో మొత్తంమీద దమారము రెండు వందల ఎమెచ్యూర్ సంస్థలు పనిచేస్తున్నాయి. టీవీని అనుసరించుకుని వున్న పటేకటలు, నాటక రచయితలు, గాయక వాదకులు, రంగశిల్పులు, ప్రమోత్కులు మెదలైన కళాకారుల సంఖ్య, రెండువేల కు మించివుంది.

ఈ మొత్తం కుటుంబాన్ని ఎదుర్కొంటున్న సమస్యల్లోకెల్లా కడమైన సమస్య ఒక్కటివుంది. పరిస్థితులేవీ సమస్య. నాయకుడికి పనిచుట్టు సమస్యలేదు.అప్పట్టు సంగతు. తవుకిచ్చిన గాగ్రేమీ అతికినిసి ముట్టు. నిత్రకాలయిను కూడా అనుపట్టు పంకుడు. అతడికి కాదలసిన రంగులు, కరు చెలు, కొగితం సుద్దకుదురైతే నవి సులభంగా దొరుకుతాయి. కిట్టుకూడా ఆర్థపట్టు వంకుడు. కాలం, ఉలి, సుత్తి మెదలైన వని సులభంగా కొనుకు తాయి. అందరి లాగే అనుపట్టుగంకుడు, కవి. కాగి తాలు, కలం, పిరా అన్ని వేళలా అన్ని చోట్లా దొరుకుతాయి. నాటకరంగ కళాకారులు దురదృష్టవంతులు. వారికి కావలసిన సరిముట్టు జాకగాన వచ్చే పీ కాపు. అన్ని చోట్ల కొరకీ కాపు.

ఆలుకళాకారులారా, నేలకొలది పట్టు. చక్కటి పరికరాలు కిట్టకాలంటే, పెంకాడ్డాయి. తెలుగు కీళలు కావాలంటే క్రిమినాడు సూపాయలు పడ జల్సాలి. ఆభరుకు తాను ఒకనాటకాన్ని చక్కగా ఆశ్యాసం చెయ్యాలన్న ఆ పదహారుకి ఐదువందల్ఖర్చు.

వారిద్వారం పున్నచోట పెట్టుబడిదారులు ప్రాబల్యంవుంటుంది. కాస్తాలు స్వయాధికారంగా నిర్మిస్తాలు. కాబట్టి కొంచెం కిట్టుబడికాస్తు నాటకకళాకారిణులుగా ఆంగీకరించం జరిగింది. పెట్టుబడిదారుల కాపాలంలో, లాభాలు, చెక్కుచక్కుగుల్లో ఎక్కువగా పాల్గొని, పాంచాలి పాటలాన్ని పనుకుపూర్వంగుంగా. కాబట్టి వారిపట్టుకో నాటకాన్ని వారి పనుకుపరి దృక్పథం ప్రతిబింబిస్తూ వుంటుంది. కేవలం మాత్రాన్ కనుక పనుకులు, కీచకులు కూడ్యం, లైటింగు పరికరాలు కూడ్యం. ఆభరుకు గ్రీన రూములు కూడా సమస్యగా తయారైనై వుంటాయి. ఇలా ప్రొఫెషనల్ వారిలో వుండే కష్టాలు చల్లలు మెదలైనవి తూర్పుగానాటి కుటుంగానూ ఉంటుంది. చూచువారికి ఇంపుగానూ ఉంటుంది. వీటికి తోడు నల్లలు, దోపులు, దీపపు పురుగులు, మురికి, దుర్గంధం. ఇవి మొత్తం నాటకశాలయొక్క నిర్మాణంలో కళా రుచిరమైన శిల్పనైపుణి గాని వాస్తవికతగాని చిత్రకళగాని మచ్చుకైనా కన్పించవు. అన్నిటికంటే విపరీతం-టీకీ అడ్డ రెండు వంపులు మెదలగ్గాని వాలువరవల యాసైరకు పంటుంది.

నాటకాలను కళారుచిరంగా ప్రదర్శించాలని ఉవ్విళ్ళూరు మన ఎమెచ్యూర్ నాటకశాలలు ఈ ప్రొఫెషనల్ నాటకశాలల్లో ఉన్నవి ఎలా ఉపకరిస్తాయి? ఈ అడ్డాల్లో ఎలా ధరిస్తాయి? మన పెట్టుబడిదారు అడ్డాల్లో తగ్గిన డంగాని, ఆ స్థలాలు పెంచడంగాని, నాటకి పరికర సంపన్నంగా నిర్మించడంగాని, చెయ్యరు. మనకా, అవి పనికి రావు. ఫుగొచ్చేవి రెండు మాడు వున్నా, ఆ అడ్డాల్లో ధరించలేం. పాపం ఏ పెట్టుబడిదారో మనకోసం కొత్తగా ఊహించి చక్కని నాటకశాలను నిర్మించరా యా? నిర్మించరు. నాటకాలనుగ రాంకి తక్కువ - సినిమాలమీద రాంకి హెచ్చు. కాబట్టి ప్రతి పెట్టుబడిదారూ సినిమా హాలును నిర్మిస్తాడేగాని, నాటక హాలును నిర్మించడు.

పోనీ-మన ప్రభుత్వమైనా నిర్మించి యిస్తుందేమో? తమయన్న మన మద్రాసు ప్రభుత్వం ఒక కమిటీని వెయ్యడం జరిగింది. దానిమీద మనలో కొన్ని ఆశలు రేకెత్తి ప్రభుత్వం ఊరూరా నాటకశాలలు నిర్మిస్తుందనుకున్నారు. కాంతో, నాటకరంగంయొక్క పుర్వగమనం కూడా దెబ్బ తింటుంది. తెలుగునాటక రంగం యొక్క భవిష్యత్తు చూస్తుం, ఎమెచ్యూర్ మీదనే ఆధారపడివుంది. ప్రతి నాటక శాలలో ప్రతిప్రభుత్వం తన జాతీయ నాటకరంగానికి ఆశేషవిధాల పోషించుకుంటూ వుంది. మన మద్రాసు ప్రభుత్వం చెయ్యవలసిన కనీస పనేమంటే, ఎమెచ్యూర్ మీదనే ఆధారపడివుంది. ప్రతి నాటక శాలలో ప్రతిప్రభుత్వం తన జాతీయ నాటకరంగానికి ఆశేషవిధాల పోషించుకుంటూ వుంది. మన మద్రాసు ప్రభుత్వం చెయ్యవలసిన కనీస పనేమంటే, ఎమెచ్యూర్ నాటక సంస్థలు మీద, ఎమెచ్యూర్ నాటక కళా సంస్థల మీద, ఎటాటి పరోక్షపుపన్నూ విధించరాదు. ఈ విషయాన్ని గురించి మన ఎమెచ్యూర్ నాటక సంస్థలన్నీ తమ పాత్ర కృషిద్వారా ప్రభుత్వమీద ఒత్తిడి తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. ఇందుకు మొదటిమెట్టు ఏమిటంటే-జిల్లాలోని ఎమెచ్యూర్ నాటక సంస్థలన్నీ కలిసి ఒక యూనియన్ ఎమెచ్యూర్ థియేటర్ గిల్డు అనే ఒక అధికారసంస్థగా పాత్రం కావాలి. ఎమెచ్యూర్లన్నీ యొక్క కళాదర్శాలను, ఆశయాలను అభిరుచులను హక్కులను, కనుకికి నెప్పనిస్తూ కాపాడగల అలాటి గిల్డు ఒకటి, ఎంత అవసరమో నుగోర విషయం ఋజువుచేయన్నది. ఏమిటంటే, ప్రభుత్వం వారు ఒక కమిటీని పేకిపర్చుటమంటే, నాటకకళాపోషణల్లో కొన్ని వందలు లు బయలుదేరాయి. నాటకాలకు ఒక పెన్సాను బోర్డును నియమిస్తారనీ, నటీనటులు నక్షత్ర ఫీకట్టు పొందాలనీ, నక్షత్ర ఫీకట్టు పొందిన వారికే నాటకమాడే హక్కు వుంటుందనీ, పొందనివారిని నిషేధిస్తారనీ, ఏమేమో వింత వింత వదంతులు బయలుదేరాయి. నిజ్యలేకపోయినా పొగరాజుడు. ఈ వదంతులకు కూడా కొన్ని కారణాలు కనపడుతున్నాయి. ఇటీవల ఏలూరులో జరిగిన ఆంధ్రనాటక కళాపరిషత్తు సందర్భంలో అధ్యక్షులు శ్రీ స్థానపతి రిచ్చిన ఉపన్యాసంలో-ఈ హక్కులను గమనించండి. "మన పరిషత్కార్యాన్ని గౌరవాలను పట్టాలనూ పాంచనవట సంస్థలకే నటులకే మన ప్రభుత్వంగాని మునిసిపాలిటీలుగాని ప్రదర్శనాకాశం కలిగివాలని కోరవు, కళా పోషకవృత్తిని ఎంతమాత్రం తప్పకూడదనే నిశ్చయంకల్పుంతో పట్టుపట్టారు". శ్రీ స్థానం వారేమంటోట ఇలా సెలవిచ్చారు.-"నాట కాలకు ఒక పెన్సారుబోర్డు అవసరం". "రాష్ట్రాన్ని కొన్ని ఫీర్కాలుగా విభజించి ఫర్కాక్కు ఫర్కాలో ప్రముఖుల నుంచి, నటనాపారాన్ని యెరిగిన ఒకరినీ, నాటక రచయితనుగాని విమర్శకుణ్ణిగాని ఒకరినీ, మునిసిపల్ వైర్మన్లను (i) ఒక రినీ, ఇంత్తు ముగ్గురు సభ్యులతో ఒక ప్రాయానుసారంగా పెన్సారుబోర్డువారు నర్యకమిస్తూ అవసరమైన కోర్ సంస్కరణను (ii) చేస్తూవుండాలి" (30-4-48 కేడీగల 'ఆమిగా రైతు' పత్రికలో స్థానం వారి వ్యాసంలోని) స్థానంవారి ఉద్దేశాలు ఎంత సంకుచితంగా వున్నాయో వివరించి చెప్పడం అవసరం. మునిసిపల్ వైర్మన్లయొక్కా పెన్సారు కమిటీలయొక్కా అధికార ప్రాబల్యంతో నాటకకళను సంస్కరించడమనేదన్నది ఏ నాగరిక దేశంలోనూ ఇంతవరకు జరగలేదు. ఇలాటి విధానం వల్ల సంస్కృతియొక్క కళలయొక్క సహజక్రమ వికాసాలు కుంటుపడుతుంది. స్వేచ్ఛావాయువుల్ని పీల్చుకోలేకపోయిన ఏవాదు మన కళల్ని వాలుగు గోడల సరుపన బంధిస్తాయి, ఏవాదు వాటిని పెన్సారుబోర్డుల నిరంకుశత్వానికి బలి చేస్తాయి, ఆవాదు మనకళల కుంగిపోతాయి. నిజకళలున్ని ఇస్తాయి. తమ కళల్ని సంస్కృతిని ఇనుపచట్రాలలో బిగించుకుపోతాయి కళాకారులు ఆ సంస్థలు పనుకుపోయి. కాంతో, నాటకరంగంయొక్క పుర్వగమనం కూడా దెబ్బ తింటుంది. తెలుగునాటక రంగం యొక్క భవిష్యత్తు చూస్తుం, ఎమెచ్యూర్ మీదనే ఆధారపడివుంది. ప్రతి నాటక శాలలో ప్రతిప్రభుత్వం తన జాతీయ నాటకరంగానికి ఆశేషవిధాల పోషించు కుంటూ వుంది. మన మద్రాసు ప్రభుత్వం చెయ్యవలసిన కనీస పనేమంటే, ఎమెచ్యూర్ నాటక సంస్థలు మీద, ఎటాటి పరోక్షపుపన్నూ విధించ రాదు. ఈ విషయాన్ని గురించి మన ఎమెచ్యూర్ నాటక సంస్థలన్నీ తమ పాత్ర కృషిద్వారా ప్రభుత్వమీద ఒత్తిడి తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. ఇందుకు మొదటిమెట్టు ఏమిటంటే-జిల్లాలోని ఎమెచ్యూర్ నాటక సంస్థలన్నీ కలిసి ఒక యూనియన్ ఎమెచ్యూర్ థియేటర్ గిల్డు అనే ఒక అధికారసంస్థగా పాత్రం కావాలి. ఎమెచ్యూర్లన్నీ యొక్క కళాదర్శాలను, ఆశయాలను అభిరుచులను హక్కులను, కనుకికి నెప్పనిస్తూ కాపాడగల అలాటి గిల్డు ఒకటి, ఎంత అవసరమో నుగోర విషయం ఋజువుచేయన్నది. ఏమిటంటే, ప్రభుత్వం వారు ఒక కమిటీని పేకిపర్చుటమంటే, నాటకకళాపోషణల్లో కొన్ని వందలు లు బయలుదేరాయి. నాటకాలకు ఒక పెన్సాను బోర్డును నియమిస్తారనీ, నటీనటులు నక్షత్ర ఫీకట్టు పొందాలనీ, నక్షత్ర ఫీకట్టు పొందిన వారికే నాటకమాడే హక్కు వుంటుందనీ, పొందనివారిని నిషేధిస్తారనీ, ఏమేమో వింత వింత వదంతులు బయలుదేరాయి. నిజ్యలేకపోయినా పొగరాజుడు. ఈ వదంతులకు కూడా కొన్ని కారణాలు కనపడుతున్నాయి. ఇటీవల ఏలూరులో జరిగిన ఆంధ్రనాటక కళాపరిషత్తు సందర్భంలో అధ్యక్షులు శ్రీ స్థానపతి రిచ్చిన ఉపన్యాసంలో-ఈ హక్కులను గమనించండి. "మన పరిషత్కార్యాన్ని గౌరవాలను పట్టాలనూ పాంచనవట సంస్థలకే నటులకే మన ప్రభుత్వంగాని మునిసిపాలిటీలుగాని ప్రదర్శనాకాశం కలిగివాలని కోరవు, కళా పోషకవృత్తిని ఎంతమాత్రం తప్పకూడదనే నిశ్చయంకల్పుంతో పట్టుపట్టారు". శ్రీ స్థానం వారేమంటోట ఇలా సెలవిచ్చారు.-"నాట కాలకు ఒక పెన్సారుబోర్డు అవసరం". "రాష్ట్రాన్ని కొన్ని ఫీర్కాలుగా విభజించి ఫర్కాక్కు ఫర్కాలో ప్రముఖుల నుంచి, నటనాపారాన్ని యెరిగిన ఒకరినీ, నాటక రచయితనుగాని విమర్శకుణ్ణిగాని ఒకరినీ, మునిసిపల్ వైర్మన్లను (i) ఒక రినీ, ఇంత్తు ముగ్గురు సభ్యులతో ఒక ప్రాయానుసారంగా పెన్సారుబోర్డువారు నర్యకమిస్తూ అవసరమైన కోర్ సంస్కరణను (ii) చేస్తూవుండాలి" (30-4-48 కేడీగల 'ఆమిగా రైతు' పత్రికలో స్థానం వారి వ్యాసంలోని) స్థానంవారి ఉద్దేశాలు ఎంత సంకుచితంగా వున్నాయో వివరించి చెప్పడం అవసరం. మునిసిపల్ వైర్మన్లయొక్కా పెన్సారు కమిటీలయొక్కా అధికార ప్రాబల్యంతో నాటకకళను సంస్కరించడమనేదన్నది ఏ నాగరిక దేశంలోనూ ఇంతవరకు జరగలేదు. ఇలాటి విధానం వల్ల సంస్కృతియొక్క కళలయొక్క సహజక్రమ వికాసాలు కుంటుపడుతుంది. స్వేచ్ఛావాయువుల్ని పీల్చుకోలేకపోయిన ఏవాదు మన కళల్ని వాలుగు గోడల సరుపన బంధిస్తాయి, ఏవాదు వాటిని పెన్సారుబోర్డుల నిరంకుశత్వానికి బలి చేస్తాయి, ఆవాదు మనకళల కుంగిపోతాయి. నిజకళలున్ని ఇస్తాయి. తమ కళల్ని సంస్కృతిని ఇనుపచట్రాలలో బిగించుకుపోతాయి కళాకారులు ఆ సంస్థలు పనుకుపోయి.

కాంతో, నాటకరంగంయొక్క పుర్వగమనం కూడా దెబ్బ తింటుంది. తెలుగునాటక రంగం యొక్క భవిష్యత్తు చూస్తుం, ఎమెచ్యూర్ మీదనే ఆధారపడివుంది. ప్రతి నాటక శాలలో ప్రతిప్రభుత్వం తన జాతీయ నాటకరంగానికి ఆశేషవిధాల పోషించు కుంటూ వుంది. మన మద్రాసు ప్రభుత్వం చెయ్యవలసిన కనీస పనేమంటే, ఎమెచ్యూర్ నాటక సంస్థలు మీద, ఎటాటి పరోక్షపుపన్నూ విధించ రాదు. ఈ విషయాన్ని గురించి మన ఎమెచ్యూర్ నాటక సంస్థలన్నీ తమ పాత్ర కృషిద్వారా ప్రభుత్వమీద ఒత్తిడి తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. ఇందుకు మొదటిమెట్టు ఏమిటంటే-జిల్లాలోని ఎమెచ్యూర్ నాటక సంస్థలన్నీ కలిసి ఒక యూనియన్ ఎమెచ్యూర్ థియేటర్ గిల్డు అనే ఒక అధికారసంస్థగా పాత్రం కావాలి. ఎమెచ్యూర్లన్నీ యొక్క కళాదర్శాలను, ఆశయాలను అభిరుచులను హక్కులను, కనుకికి నెప్పనిస్తూ కాపాడగల అలాటి గిల్డు ఒకటి, ఎంత అవసరమో నుగోర విషయం ఋజువుచేయన్నది. ఏమిటంటే, ప్రభుత్వం వారు ఒక కమిటీని పేకిపర్చుటమంటే, నాటకకళాపోషణల్లో కొన్ని వందలు లు బయలుదేరాయి. నాటకాలకు ఒక పెన్సాను బోర్డును నియమిస్తారనీ, నటీనటులు నక్షత్ర ఫీకట్టు పొందాలనీ, నక్షత్ర ఫీకట్టు పొందిన వారికే నాటకమాడే హక్కు వుంటుందనీ, పొందనివారిని నిషేధిస్తారనీ, ఏమేమో వింత వింత వదంతులు బయలుదేరాయి. నిజ్యలేకపోయినా పొగరాజుడు. ఈ వదంతులకు కూడా కొన్ని కారణాలు కనపడుతున్నాయి. ఇటీవల ఏలూరులో జరిగిన ఆంధ్రనాటక కళాపరిషత్తు సందర్భంలో అధ్యక్షులు శ్రీ స్థానపతి రిచ్చిన ఉపన్యాసంలో-ఈ హక్కులను గమనించండి. "మన పరిషత్కార్యాన్ని గౌరవాలను పట్టాలనూ పాంచనవట సంస్థలకే నటులకే మన ప్రభుత్వంగాని మునిసిపాలిటీలుగాని ప్రదర్శనాకాశం కలిగివాలని కోరవు, కళా పోషకవృత్తిని ఎంతమాత్రం తప్పకూడదనే నిశ్చయంకల్పుంతో పట్టుపట్టారు". శ్రీ స్థానం వారేమంటోట ఇలా సెలవిచ్చారు.-"నాట

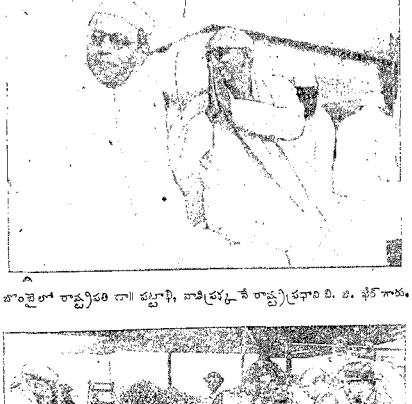

బొంబాయి రాష్ట్రపతి రా॥ కట్జూ, వాణిప్రక్కనే రాష్ట్రప్రధాని బి. జి. ఖేర్‌గారు.

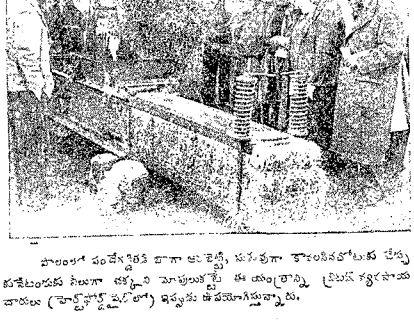

పాలంలో పండేధోరికి బాగా ఆలోచిస్తే, సరుపుగా కాపాడినవోటుకు చేస్తు కూడేటందుకు పిలుగా చక్కని మెపుకుల్లో ఈ యంత్రాన్ని ప్రముఖ స్వరసాయ వారులు (హెచ్.వోర్డ్ & బిలో) ఇప్పుడు ఉపయోగిస్తున్నారు.

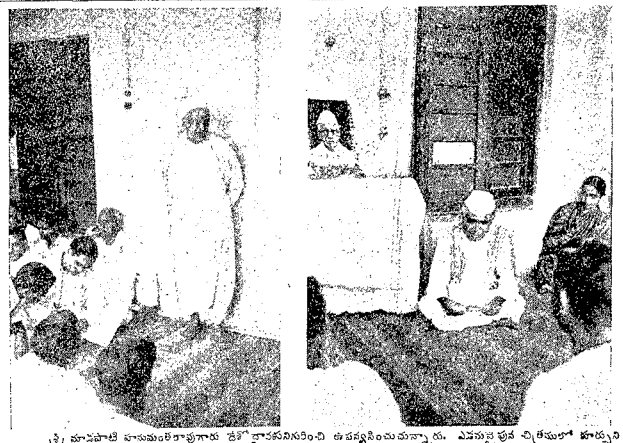

శ్రీ మాడపాటి హనుమంతరావుగారు డిశోర్ధారనినుంచి ఉపన్యసించుచున్నారు. ఎడమవైపున చిత్రములో కూర్చుని యున్నవారు శ్రీ బూర్లు రామస్వామిగారు : హైదరాబాద్‌లో డిశోర్ధారనిని కర్తలు.

రచన : కొప్పరపు సుబ్బారావు గారు

నిర్మించకపోకుండని అనుకోవడం జరిగింది. కాని, కొంచెం ఆలోచించి చూచుం! తినటానికి తిండిలేక, కట్టుడానికి గుడ్డలేక, ఉండటానికి ఆచ్ఛాదనలేక లక్షలాదిజనం, బ్రతుకే ఒక నరకంగా అల్లాడిపోతూ వుంటే, కోట్లు ఖర్చుపెట్టి కేటి మన ప్రభుత్వం ఊరూరా నాటక శాలలు నిర్మించి యిస్తుందా? ఇప్పానివెలితే నటులకు మనం నమ్మదగిన విషయమా? ప్రభుత్వం వ్యాపారాన్ని పెట్టుబడిదార్ల ద్వారాగాని నిర్మాణాన్ని కలుగజేసుకుంటే ఏ ఆటిమ్యాగైనా అనుకుంటే, ఆతరు పనకి కలుపుకటువాన్నమట విస్తృతం. మరి, విమానాశ్రయాలేవా? ఉంటే ఎక్కడవుంది? ఎలాటివి?

మొట్టమొదటి సంగతి, మన ఆమెచ్యూర్ దృక్పథం పూర్తిగా మారాలి. మొట్టమొదటిమార్పు ఏమిటంటే, కండలకొద్దీ అడ్డెలుపోవి ఆ సినీమా హాల్సులో నాటకం ఆడాలనే వ్యామోహాన్ని మనం నిదలాలి. ఆ సినీమా హాల్సులో ప్రదర్శిస్తే తప్ప, మన నాటకాలకు విలువ ఉండదనే దురభిప్రాయాన్ని మనం తెలుసుకోవాలి. దొక్కుడు పేపాక కొరికితే, ఏ ఆరుగు కొరికితే, ఏ అచ్ఛాదన కొరికితే, అక్కడ జే స్టేజీని నిర్మించు కొనే మన్నదనుకు మనం తెలుసుకోవాలి. అక్కడ మన నాటకాలను కొరుకుచిరంగా ప్రదర్శించడానికి కలవిన ఎక్కిక్కలే శిక్షను మనం పొందాలందాలి. ఈ పద్ధతుల్ని తెలుసుకోవాలన్నా ఈ ఎక్కిక్కలే శిక్షను పొందాలన్నా ఏ ఒక్కరి వల్ల అయ్యేపని కాదు. దీనికి ఒక కేంద్రవేదిక వుండాలి. ఆ కేంద్ర సంస్థ ఒక నాటక శాలలకు నిర్వర్తించాలి. ఆశాలలలో ప్రయోగాలకు (Theory), ప్రయోగానికి (Experiment) వసతిని పాపమ్రగ్రహించాలి. అంటే ఒక నాటక కళా పాఠశాల (ప్రయోగం, ఒక ప్రయోగశాల (Experimental theatre) వుండాలి ఇది మన ఆశయాన్ని కనీస అవసరాలు. నాటకాలన్ని సంస్థనిన సంస్థ, ఇంతే కరకు తెలుసుకోలేరా? ఒక్కటే మనకు కనుగుపోదు. అని, విజయవాడలో ప్రస్తు తెలుగు టిక్కీ ఆడేటప్పుడు, కొన్ని రంగుల పుస్తకాలను ఒక ఆమాయక నాటక పాఠశాల గ్రంథాలయాన్ని వారు ఏర్పరచారు. దేశకాలాలుండే ఎక్కడ నాటక కళాప్రియులు ఆ గ్రంథాలయాన్ని వారు నాన్లు. అయితే, నవ్యవస్థకులకు మన ప్రజానీకం ఇప్పు డిప్పుడే అలవాటు పడుకూ వుంది. పాత పక్కీలు పూర్తిగా పోలేదు. కొత్తది పూర్తిగా రాలేదు. ఈ సందర్భంలో ఎమెచ్యూర్ నాటకాలు ఆర్థికంగా దెబ్బతినడం జరుగుతూ వుంటుంది. అలా కొన్ని దెబ్బలు తింటే

సి. వి. కృష్ణారావు

పిచ్చిగాళ్లు, ఇల్లు వుండీ ఇల్లాలొక్కపాలు భరించలేక ఒక నిముషం అదనపు మీద కూర్చొని జిల్లాపాయ్యోవాన్నా, ఒక విధమైన కరుణామయజగత్తు కనపడుతుంది.

గ్రామాల్లో పనంతో, పెద్దపిల్లి ప్రొపక్కచామన వచ్చి ఒకటి రెండు కోళ్లు లుండి పెద్దేజనంలో ఎక్కువ మందిని మనం పరిశీలించి చూస్తే సంకల్పాలలు తెరవకి చూచకూలని ఆశ్చర్యకరమైన విషయాలు మనం చూచవచ్చు.

ఇలాంటి ఒక విషయం చెపుతాను. ఒక స్త్రీ నెల కోళ్లు బట్టి చుట్టలో ఉంటున్నది. వయస్సు పద్దెనిమిదేళ్లు. ఆయితే "హంచిబాక్ హౌస్ నాటింగ్ మంగి." (Hunchback of nottingham) పుస్తకమొకటి స్త్రీలలో అలాంటి స్త్రీ యిలాంటి ఒక్కటే కనపడ్డది.

ఈ స్త్రీ విషయం నేను యింటి యిచ్చిన వ్రాయమంటేను; కొంచెం దయతో (రతి శక్తి ద్వారా చేస్తుకోవడ్డ నుంచి గాని సత్యంగానా వుండి తీరుతుంది.

నేను ఎప్పుడు ఆమె ముఖం చూచాలని ప్రయత్నం చేసినా మాటలే! పోయి వాన్లు; నెల కోళ్లలో ఏ ఒక్కటి ఆమె ముఖం చూచాలో నుర్తుకు.

ఆమె వచ్చిన మొదటి రోజుల్లో "అందర్నీ అలా చూస్తుంది," అన్నాను మాన్నీ హీరుగోకుడు.

నేను ఆమె జీవిత విషయం బాగా విచారణ పడ్డాను. ఏ స్త్రీ దర్శకురాని పురుషుని జీవిత ఎలాగో, ఏ పురుషుడు కన్నెత్తి చూడని స్త్రీ జీవితం ఎంత నిశ్చయమవ పూసాయిలాంటి బాలామణి, ఈమె సంగతి ముందు చెప్తాను.

కథానిక : సత్రంలో సంసారాలు

కళాకాలు దుర్వుగాంది. ఏకుగ్రాంది. మళ్ళా దుర్వుగాంది...మళ్ళా మెత్తు కుంటుంది.

చిన్న పెత్తు ఫలితం కలుగుతుందని నమ్మకం కలుగుతే బండకొత్తగలుగుతాడు ప్రజలు.

ఒక్కొక్క వ్యక్తికి కలిగే కష్టాలు మనకు పూర్తుగా అంగుపడుంగా వుంటాయి. మన అనుభవంలో సంఘం ఎంతమందిని సమూహంలో పాల్గొనుటం చూస్తుంటేను? నిధి యింతక్కా ఫూరాలు చేయుగల సమర్థనీయ.

ఈ మృతశవపు జీవితం చూడండి కాలిస్తే, తండ్రి చనిపోయినూడు లేవ పుట్టుకలో. తల్లికి తా కొక్కర్తే పదేళ్లు కూడుగు. తాను దాటిపోయింది. ఈ ఫలితం అను భవించాల్సిం దేనను? చుట్టుపక్కల వేసుకు గడిచి, సంతానం కలిగి, వారికి పొడుగు జరిపి, చిరకందర్శి మట్టి పాలు చేసి, హృదయదూనికి నర్గర వ్యక్తిలేని జీవితం ఎలా గడపాలి తల్లి?

"యీనెలు యార్థయిపేలకు అధిపతి," అంటున్నారుగదా జనం.

"ఉన్న మెట్టు ఏం చేయను ?"

ఇలా పత్రంలో ఆరు నెలల పాటు వుంచి వచ్చే పాడ్యమి జవాబొయొక్క పరిస్థితి చూస్తుంటే జుగుప్సు, కరుణ, జాలితనుండి ఏకరింపు, ఇంకా ఎన్నో విధాలు చూపగలుగుతాయి.

(వేశ్యలు, ప్రాస్టిట్యూట్స్ (prostitutes) తల్లులు కోల్పోయిన పిల్లలు పిల్లలను కోల్పోయిన తల్లులు, జైగాలు

పత్రంలోఅంటే ఒకరిద్దరు వుండేకాదనీ, "యీరా పత్రం వుంటుంది", అని చెప్పటానికి ప్రయత్నిస్తే, అప్పటికే చాలా లోటు జరగాల్సిందే. యీ పత్రం వ్యవహారం.

రాత్రి ఎనిమిది గంటలకు వస్తున్నాను. ముందుగరండా మొదలవేసుండి గోపాయిలు. గోపాయిలు ముట్టి అకుర్లోటానికి యింటికి వచ్చి పనాయకులని, మనకోసమైన పనులు అని వారి ఆకారం—కమువలు, సంగతి ముట్టుకోని జుట్టూ, విరాగిత్వం సూచించే దుస్తులూ—మనకు మాటలను చేస్తుంది. వారు తదాంతరాపారం గ్రోరి జీవితకొత్తాలను ప్రపర్యలించి విరాగులై నారు.

అయితే ఇలాంటి సన్నాసులు వారి రాత్రి బసలో కూర్చున్నప్పుడు చూడాలి వింత! ప్రతి గోపాయికీ నా అనుకొన్న వస్తువులు ఒక్కచిన్న చేతి సంచి, నడ్డలు, గంజా తాగే గొట్టం, కమండలం.

ఒకక్కన్ని, 'మీరెక్కడ్నుంచి' అంటున్నాడు చుట్టూ కూచొని గంజా దమ్ములు పట్టేవాళ్లలో ఒకరను.

"ఒక పోట సంచనిలేదు," అంటున్నాడు. ఇతను కొత్తగా వచ్చాడు కాబోలు. నీలాలనిలుకి విన్నాను. 'ఉద్యోగం పోయిందట. కొన్నాళ్లు ఒకచుట్టం అండలో పూచు కణీల వ్యాపారం చేస్తే నష్టం వచ్చింది. తిరువాత యిసకమీద పడ్డ చేప లాగా తిరిగి, యింటికి వెళ్లేవుట్టికి, "ఏం తెచ్చావు?" అంది మంచం మీంచి లేవకుండా భార్య. భావమరది మందలించ లేదు.

"పిల్లవాడు బళ్ళోకి పోయి నా దుస్తు చూసేసరుకు పిల్లేక పోయింది? యిప్పటికీ కర్లల్లో మెదుల్తున్నాడు." అన్నాడు గోపాయి.

"పంటకోళ్లకి కొత్తేప్పగించా వన్నా మాట." అన్నాడింకా గోపాయి.

"పిల్లవాడంటే నాకమిత ప్రాణం; అయినా భార్య అన్నమాటకు మనకుమరిగి అక్కడ్నో నిముషం ఉండలేదు;" అన్నాడు.

అందరూ వినగలిచే నవ్వారు.

"ఎంతకా నీమనసులో ఎక్కడో వలు మరు." అంటున్నాడు మాడ్డాకేసు.

లోపలికి వచ్చుతున్నాను.

నడుంకు గోనెసంచి కట్టుకొని పెనాకాలిన్నంచి పెనాకాలిన్నకు సర్దుకు చుట్టుపన్న కిచ్చినాడు పరందా కింగా! ప్రక్క న కూర్చొని వున్నాడు.

అతన్ని పనకి రోజూ చూస్తుంటాను. ఎప్పుడన్నా కట్టు విప్పుతీసి, పాతిక్షర్లతో పెన్సరు తుడుస్తుంటాడు. అప్పుడు మాడ్డ టంకి కన్నయితే వస్తుంటాడు!

—ఇతను బ్రతుకడు; అని నిశ్చయించు కున్నా. తెలుగాటి లోపలకు వచ్చాను. అంజనేయ స్వామి నూరుకొన్నారికాలుల కొడుకాలను ప్రేమిస్తుంది, బలవిధకరాలు, తమ్ముడికి జబ్బుగలుగుచుంటే, దయజేసినేలు పొడుకోంది. ప్రతిరాత్రి ఆమె పాటలూరు పోంది ఆటగాయిటూ వెళ్ళేస్తుంది ఎప్పుడు చూచినా ఏకాంత పత్రకంగనటం, లేకపోతే యిద్దరు ముగ్గుర్ని కూడాకెట్టి కృష్ణరిరావు ప్రేమ సహకారంలో పర్శించటం దేశ్రేయిలు వినటం ముక్తిమార్గానికి ఎలా సుబోధకాలాలో బిగి వారందరికీ కర్తిస్తుంది.

(10-వ పేజీ చూడుడు)

Sparkling Teeth & Healthy Gums

నీం టూత్ పేస్టు నుపయోగించి తళతళమెరసే పళ్లను ఆరోగ్యవంతము, దృఢమునగు చిగుళ్లను కలిగి వుండండి. అమితమైన ఆరోగ్యపద్ధతులపై శాస్త్రీయముగా తయారుచేసిన అదర్శమైన దంతధావన సత్రేయ, వేపపుల్లయొక్క క్రిమినంహారక గుణములు నూర్వాన పోగొట్టు గుణములు కలిగినది.

A Calcutta Chemical Product

ది ఇండియన్ బ్యాంకు లిమిటెడ్, మద్రాసు.

అనుమతిపొందిన మూలధనము	...	రు. 1,00,00,000
చందాచేసిన మూలధనము	...	రు. 72,00,000
పిలువబడి చెల్లించబడిన మూలధనము		రు. 53,00,000
రిజర్వుఫండ్	...	రు. 62,00,000

మా హెడ్ ఆఫీసులోను, మద్రాస్ రాష్ట్రములోని బ్రాంచీలలోను 3 నెలలు 5 మాసాలవరకు రు. 10,000/-కు అంతకన్నా మి త్తములకు ఈ క్రింది వడ్డీరేట్లకు ఇవ్వబడు ఫిక్స్ డిపాజిట్లు తీసుకొనబడును.

3 మాసాలకు సంవత్సరానికి 2½% చొప్పున
4,5 మాసాలకు సంవత్సరానికి 2¾% చొప్పున

అట్టి డిపాజిట్లు 1949 సంవత్సరం సెప్టెంబరు 30 తేదీ తర్వాత విలువయందబడవు.

(బోర్డువారి అనుమతి) యస్. గోపాల అయ్యర్, సెక్రటరీ.

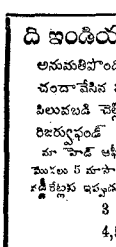

రు. 300 బహుమతి

ఈ మహాకాళి యంత్రమును మీరు నమ్మకముతో ధరించిన యెడల మీకు తలచిన కార్యమును సిద్ధించును. మీ విరోధులు లొంగి పోగలరు. మీరు కోరునది మీకు లభించును. ఈ యంత్రమును మీరెద్ద ఉంచి కొని ధ్యానముచేయుచునుండు మహాకాళి ప్రత్యక్షమై మీ కోరికలను తెలియచేయును. యంత్రము వెల రు. 1-4-0 ఒకేవారి 3 యంత్రములకు అర్డరు చేసిన యెడల రు. 3-2-0. వెంటనే భలిచేసి ఇవ్వబడు ఒకటి రు. 3-15-0 తపాలా ఖర్చులు (రిజిస్ట్రీకము. శక్తికలదని విశ్వసించు వారికి రు. 300 బహుమతి.

THE BENGAL MESMERISM HOUSE
(2-A. P. M.)
HOSHIARPUR.

సాటిలేని (1949) మాడల్సులో ప్రత్యేక డిజైనులు

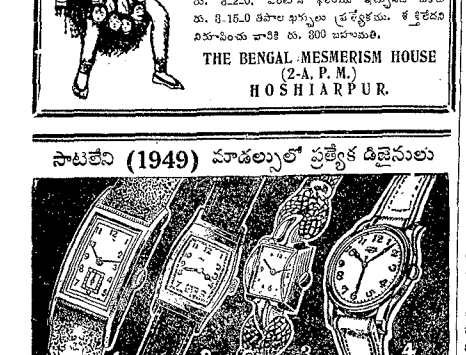

అప్పాలిచిన స్టిల్ మేడ్, మేరిలాండు రీమస్ మెషిను, ప్రతి 3 పక్షి గ్యారంటీ. నెం. 1 డ. 2 డ్లు (తర్కీ & టాన్సు) నెం. 3, స్త్రీ రిస్టువాచి, నెం. 4, పాకెట్ వేచ్.

క్రోం 6 రాళ్లు	రు. 40/-	4 రాళ్లు క్రోం	రు. 40/-	లేడీ 6 రాళ్లు క్రోం	రు. 25/-
మేరి 7 ..	రు. 45/-	7	రు. 55/-	4 రేర్ 6 సెంటర్ సెకండ్	రు. 32/-
రోల్డ్‌గోల్డు	రు. 48/-	7 రోల్డ్‌గోల్డు	రు. 65/-	.. రోల్డ్‌గోల్డు	రు. 46/-
మేరిరజం	రు. 62/-	15 క్రోం	రు. 80/-	7 .. మేరి	రు. 52/-
.. క్రోం	రు. 70/-	15 రోల్డ్‌గోల్డు	రు. 110/-	15 .. క్రోం	రు. 40/-
15 లాంగుడుగోల్డు	రు. 80/-	15 కాంగ్‌గోల్డు	రు. 160/-	15 రోల్డ్‌గోల్డు	రు. 61 .
ఆలాసం టైం పీస్	రు. 18/-	మేరి	రు. 22/-	రిస్టు	రు 25/-
13 టైం రిస్టువాచి	రు. 16/8.	సెకండ్ సెకండ్	రు. 22/8.		

ప్యాకింగు. పోస్టేజి అదనము.

RELIABLE WATCH Co.,
318-B. Central Avenue, Calcutta.

Edited, Printed & Published by S Sambhu Prasad at the Andhra Patrika Press, No 7, Thambu Chetty St, G T Madras

బోడన్ (నిజాంబాద్ జిల్లా) దర్గా, దెయ్యపుంట

ఆంధ్ర ఉద్యోగులకు అన్యాయం

9 వ పేజి తరువాయి

శేషరావు, కె. వెంకటరామారావు, అల్లాఖాన్‌బల్లాల, కొండా వెంకటరంగారెడ్డి, హయగ్రీవాచారి, కరీం నగరం జిల్లాకు కె. వి. నరసింగరావు, వెంకటరంగారెడ్డి, మహబూబునగరమజిల్లాకు భొమ్మకంటి సత్యనారాయణ, వేములపల్లి భాస్కరరావు, నిజామాబాదుజిల్లాకు భాస్కరరావు, కృష్ణమూర్తి ఆదిలాబాదుజిల్లాకు శేషరావు, వెంకటరంగారెడ్డి, ప్రాథమికసభ్యులను చేర్చుకొలము

అనైన ప్రాథమిక సభ్యులను చేర్చుకొలదుకిమిటి మేనెలాఖరువరకు పాడి నిండవలసినదిగా కేంద్ర కాంగ్రెసు సంఘమను కోరుకూ తీర్మానించిరి.

పాయిగాటు జాగీర్లు, వ్యవసాయస్థితి

సంస్థానములు, జాగీర్లు, పాయిగాలు మొదలైన ప్రదేశములలోని స్థితిగతులను విచారించి, ఒక నివేదికను తయారుచేసిన ప్రభుత్వమునకు సూచనలు చేయుటకై వెంకటరంగారెడ్డి, భొమ్మకంటి సత్యనారాయణ, పల్లెర్ల హనుమంతరావు, పల్లా రెడ్డి, ఉమ్మెత్తల శేషరావుగార్లతో ఒక ఉపసంఘము నియమింపబడెను. వ్యవసాయ స్థితిగతులను విచారించి, నివేదికను తయారుచేయుట నొక సంఘమును నియమింపవలెనని శ్రీ జమలాపురం శేషరావుగారు అధికార మివ్వబడెను.

సేవాదళసాన్నాహముగాను ఒక ఉప సంఘమును నియమించి, త్వరలో ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సేవాదళమును నియమించుటకై కూడా తీర్మానింపబడెను.

పామువారం ఉదయము శ్రీ బూర్గుల రామకృష్ణరావు తమ సృహములో, శ్రీ అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు గౌరవార్థము ఒక అల్పాహారవిందు ఏర్పాటు చేసిరి. కాంగ్రెసు పెద్దలందరును విందునకు చచ్చిరి. శ్రీ కాళేశ్వరరావు వారావాళ గంటసేపు అతిథులతో మెన్నరాష్ట్ర రాజకీయములను గురించి, హైదరాబాదును గురించి, ఇష్టాగోష్ఠి జరిగెను. త్వరలోనే ఆంధ్ర రాష్ట్రము ఏర్పడ గలదని, కాని ఆర్థిక వ్యవహారములు, పరిపాలన సమస్యలు కేంద్రకక్షి కమిషనులో విడిచి పెడుట మంచిది కానీ కాళేశ్వరరావు గారని. అయితే, ఇప్పటి కిప్పుడే ఆంధ్రులు విడిపడే వస్తుటికి కూడ పెద్ద ప్రమాద మున్నదనిరి. కాగ్రెసు-కాదన భిన్నులను విశదపరిచి, తెలుగు వాణికి శ్రీమతి అమ్మన్న రాజానీ స్వీకరిం చేసినదో తీరిపోవును. ఆంధ్ర రాష్ట్రమునకు అమరావతి ముఖ్య పట్టణముగా నుండుట సమంజసము. కాని తెలంగాణావాసులకూడా నిపేకి ముందుకు వచ్చినట్లయితే హైదరాబాదును ముఖ్య నగరముగా చేయుట మంచిదనరు, శ్రీ కాళేశ్వరరావు గారు తా మిట్టుటేమన హైదరాబాదువారు, అట్లయినచో చ్చిన వస్తు దు చెప్పుకొన వచ్చునరిరి.

బూర్గుల రామకృష్ణరావు, జమలాపురం శేషరావు, పానాబ్బల్లెర్లెడ్డి, వేములపల్లి భాస్కరరావు, హయగ్రీవాచారి, కొండా వెంకటరంగా రెడ్డి మరుగుపడవసింగరావు మొదలైన పెద్ద లందరును అనేక ప్రశ్నలు వేసి కాళేశ్వరరావుగారి సమాధానములను శ్రద్ధతో వినిరి.

కాళేశ్వరరావు, యం. కె. వి. రెడ్డి, కొమ్మారెడ్డి సూర్యనారాయణ గారలు మంగళవారం సాయంకాలం శెలవనుకు విమానములో వచ్చిరి.

హైదరాబాదు కేబినెటులో తెలుగు కాంగ్రెస్సు కాలు చరియిరి, హింగురుపాటి కాంగ్రెస్సు కాలుయో మే ఒకటవ తేదీ నుండి దానాలు సమాసము చేయుగోరు చున్నారని విశ్వసనీయముగా తెలియవచ్చెను. ఇంతేకరనను పది గంటల కాంగ్రెస్సుక్రమము లలో, 2½ గంటలు మాత్రము తెలుగు ప్రత్యేకంబడుచెడి. కాని ఇకనుండి తెలుగు కాంగ్రెస్సు కాలము ఇంకా ఒకటిన్నర గంటలు పెరుగవచ్చును. ఈ కొత్తప్రాంతపు సంప్రదాయములో, అవసరపు నిబ్బంధిని కూడా నియమించుట జరుగునని తెలియుచున్నది.

మే-పిటికి నుండి పోరంగాలాను రెడ్డి యాలో మరుటి కాంగ్రెస్సు కాలము సంబంధించి కాలుమనకు ప్రారంభ చేయ వచ్చును.

హిమగిరి యాత్రానుభవాలు

8 వ పేజి తరువాయి

యీ బట్టులోనవుంటికి. ఇందినను మిగిలి యరాలకలుకొనుట, కెంచలు వాటుడు పడకు ఇరిగేను నాదినేను కమువను వారు యీయాత్ర తలపెట్టిన ఎస్. ఎస్. ఎస్. భట్టనాగరు, ప్రఫెసరు హెచ్. జె. భాభా, ఎస్. జె. కె. గోపు, డాక్టర్ ఎస్. ముఖర్జీ, ప్రఫెసరు ఎం. ఎస్. షాహా, డా. ఎ. ఎస్. కొస్టువంటి ప్రముఖ శాస్త్రజ్ఞుల నలవో చహాయమను వారు మంచుగానే బడినిరి.

శిఫార్సులు

ఒట్టుగారు పరిశీలించిన కొండ శిఖరాలలో శిక్షకమను చేయవలసిన స్థలం యింకక అన కూలంగానుండి. సంగర్పుల శిఖరం, చుట్టు అడ్డంకలుతేక 15000 అ. ఎత్తునుండి. దాంకి కేరలాయకు మన్నుకు 14000 అ. ఎత్తున హేరొక ఆనుకూల స్థలం గలదు. ఇంకా దుపకను 12458 అ. ఎత్తుకు జారిపుకునుకు రోడుతో సులభంగా కలుపు దగ్గ గోర్పువాను శిఖరము హేరొకటినలదు. ఇంకా 500 అడుగుల దిగువను "అవుల్పు గ్యాల్" అను హేరొక మైదానము, శాస్త్రజ్ఞుల నలవకు తగినయున్నది.

కొండెగాలు నలకూకారంగా నియమించుట అసాధ్యమనియు, పరిశోధనాలయము శాస్త్రజ్ఞుల నలవ ఒకే శిఖరాన ఉండుట మంచిదనియు, నిరుటి బట్టువారు శిఫార్సు చేసిరి. అట్టయిన రోడ్డు గైడ్లు నిర్మించుటకుగాని, నీటి సప్లయికి కాని కష్టమౌనందు. పరిశోధన కార్యాలయం స్థానకు స్థలం నిర్ణయించినచాక, విమాన రాక్షణంగూర్చి ఆలోచించుటో వచ్చిన విదచిపెట్టిరి.

ఒరిటి యాత్రికులకు తికబందారులను సాహాయులు కొండశిఖరాలను మెహకపోవుట చాలాకష్టమయినది. సుమారు 40 మంది కూలీలు, 9 కంచరగాడిదలను ఉపయోగించిరి. అవి మొత్తం 60 మణులవు ధాన్యాలు పప్పులనుండి నిమ్మలు టీలను దుకునుటకు ఆశేశరకాలు అవసరమయిన వస్తువులను, మూసివని. మాటూరు విడిచి వాళ్ళ కాలినడకను అతిదూరం పోయి వచ్చినా యీ శాస్త్రజ్ఞులకా ఇంద్రకు మనకలేనికి విదచినిన్నటకన్నా ఎక్కువ ఆరోగ్యంగానే యుండిరి.

గ్రంథ పరిచయం

భారతీయ తత్త్వశాస్త్రం

భారతీయ తత్త్వశాస్త్రము. (మద్దూరు నమలు: వేదాంతి సూత్రభాష్య సంప్రదాయములు) ప్రథమభాగము, రచయిత: శ్రీ నిర్మికల్పానందస్వామిగారు. ప్రకాశకులు: పాణినమంచిది తేనాలి. పేజీలు 147. వెల రూ 2-0-0.

దర్శనములు భారతీయ విజ్ఞానమునకును, ఆధ్యాత్మికసంపత్తికిని, అలవాలములు పరమ పురుషార్థానికి మార్గములు చూపు ఈనర్శనములకు అంధ్రదేశంలో ప్రచారమున్నట్టు వగా నన్నవి. ఈ శాస్త్రములకు సంబంధించిన తెలుగు గ్రంథములు బహుళి రశ్మ ము గా నన్నవి. ఇవ్వనను సమీక్షకు మాకొర్వ్య ఇయము చేరిన గ్రంథము ఈ భారతీయతాత్వి చరక తీర్చి ఈ దర్శనముల సిద్ధాంతాలను ఆంధ్రులకు కరతలామలకము గావించు చున్నదై యున్నది.

వేదాంతులకు సుపరిచితులైనవ శ్రీనిర్మికల్పానందస్వామిగారు ఈ గ్రంథములో శ్యామలై శేషుకు, సాంఖ్యయోగ పూర్వ మీమాంసాశాస్త్రములు సిద్ధాంతములను గూర్చి యు, వే దాంతుల విభిన్న మతభేదములనుగూర్చియు అసామాన్యమను ప్రజ్ఞతో, కూలంకషమను శాస్త్రపరిజ్ఞానముతో, చేట తెలుగు భాషలో, హృద్యముగా వివరించి యున్నారు.

శ్రీ శంకరుల అద్వైతవాదము, శ్రీ రామానుజుల విశిష్టాద్వైతవాదము, శ్రీ మధ్వాచార్యుల ద్వైతవాదము, వల్లభుని శుద్ధాద్వైతవాదము, నింబార్కుని ద్వైతాద్వైతవాదము, శ్రీ చైతన్యుని అచింత్యభేదాభేదవాదము, విజ్ఞాన భిక్షుని సమన్వయ వాదములనుగూర్చి మీద వివరించియున్నారు.

ఈ విభిన్న మతముల సిద్ధాంతములకు గ్రంథకర్త యథాశక్తిమగ ప్రవచించి వారిలో నొండొంటికిగల వారతమ్యములను చూపుచున్నారు. ఈ దర్శనకారుల కాలము, వారి జీవితచరిత్ర, వారి సంప్రదాయములకు సంబంధించిన వాస్తవము గూర్చి సంగ్రహముగా తెలుపుచున్నారు. వేదాంతశాస్త్రమునకు అధికారియెవ్వరు? వేదాంతశాస్త్రము విషయము మెయ్యగా? ఈ శాస్త్రము ప్రయోజన మేమి? ప్రతిపాద్య ప్రతిపాదక విషయములకు సంబంధమేమి? అను విషయములపై విభిన్న సూత్రకారులు పలికిచున్న భావములను, ప్రజ్ఞాసుధ, తత్వము ప్రమాణ స్వరూపము విషయము పై వారి భావములను వీరు తెలుపుచున్నారు.

కాళకరులతయిదేవల గ్రంథకర్తగారు అ ఖి మా న ము ప ర్య ర్థ గో చ రిం చు చు నే యున్నారు. శంకరులు జ్ఞానులలో శ్రేష్ఠులై, చేతిక్షణ మాత్రమే మన్నుకు ఇరుగుపడుచు విజ్ఞాన యుక్తి నాటనాలు బోధించుచున్నారు. వీరికాకారం దుని భేదిస్తున్నవారికి సమాధానం చెప్పుచున్నవి. శంకరుల చూపినట్లుగా రామానుజుల ప్రతిపాద్యములు మూ ప చేశ్వ స్వరూపులకి బహుశాయుగా వాకిచుచున్నాడు. ప్రశ్నించిన ప్రతి వాక్యములు చెప్పుటలు అప్రమేయమగు ఉ ప ని ష త్తు లకు సంబంధిన శంకరుల విశాలదృష్టి రామానుజులు అనియనుగాని, తదితర ద్వైతవాదులకుగాని కుంటుపడు గాని కొందరు, అని వ్రాసియున్నారు. వివరణలకి రామకృష్ణ మతస్థులకు సూచనను సర్వమత సమర్థనము, ఇతరదృష్టి సమన్వయభావము పీఠ ప్రదర్శించుచున్నారు. శ్రీ రామానుజుడు భక్తశ్రేష్ఠుడై, భావుకుడు చూడామణియై, భారత దేశమునందలి జనసామాన్యమునుయొక్క బాహ్యదయమను కార్యరూపముగా ఆకర్షిస్తుడై వలయుచున్నాడు. వైదికమార్గమున యందరు మందమందముగ నిశ్చలతేజైన భక్తితత్వంతులు ఆర్యావల తీర్చ సాధనగే ప్రతిష్ఠపందిరి మా వై శ్రీ రా మా నుల, మధ్వ, వల్లభ, నింబార్కు లనే మాటబుడి, గౌడీయ చైతన్యదర్శనమను మధురవాణుగ రూ పాం చి న వి. ఆ శ్యా ర్థ ల యొ క్క యం శ్రీ రా మా నుజుల యొక్కయం ఆ శా స్త్ర మ్మునుల శ్రీ వైతన్యదేవునియందు సకల శ్రీ కృష్ణ మరైనశేష మహాదలను భక్తి కరంగ మలను లేదనినవని. అని సడు వు చున్నారు.

పద్దర్శనములకు సంబంధించిన వాఙ్మయమునంతటిని అవలోకన గావించి, తామ సేకరించిన విషయజాలమును ఈ గ్రంథములో పంక్తి పొమరరంజకముగా ఆంధ్రులకు సమర్పించినందులకు స్వామి జీ ఎంతయో అభినందనీయులు. ఇది వరలో మా భారతి యందు ప్రకటితమైన ఈ వ్యాసములను యిస్తుకు ఒక సంపుటముగా ప్రచురించి తేవాలి చాంధ్రపుంపంచి వారు ఆంధ్రులకు మహాగౌరవమునిచ్చి యున్నారు. భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్య బోధకమును అనేక గ్రంథములను వెలయించు చున్న ఈ గ్రంథమంతి అందరి అభినందనమనకు పాత్రమగుగాదను. మహాశయ మను ఈ గ్రంథమను అందుకు చదివి దర్శన శాస్త్ర రహస్యములను తెలిసికొందురని ఆశించుచున్నాము.

జవిఖారైతు—ఉగాది సంచిక

సస్యశ్యామలమైన పంట పొలంలో, భారతదేశపు జన్మనుకుమైన రైతు తీవి తాన్ని, వ్యవసాయలక్ష్మిని సుందరిదేవిని చక్కనిని త్రిదర్శనిచ్చితంగా ఈ సంచిక చూడ మచ్చుటగానున్నది. లోపల వివిధ విషయములనుంచి కొన్ని మంచివ్యాసములూడుతున్నవి. అందులో విద్యావేత్త గాంధీజీనిగురించి రంగా గారువున్నూ భారత దేశంలో జమీందారుల రద్దు కృషినిగురించి కళా వెంకటరావుగారున్నూ, నవశకారం లో గ్రామములనుంచి పాలకా కసకమ్ద్రోణరావా లక్ష్మీబాయమ్మ గార్లున్నూ, జాతీయ వ్యాపారం మళ్ళీగాం పేర్కొన్నవున్నవి. శ్రీ సుబ్బారావు, పట్టాభి, రంగా మొదలైన మన నాయకుల చిత్రాలూ, హంగేమహోదయుని చిత్రపటం దృశ్యాలూ, చంద్రశేఖరంగారి విచిత్ర వేషధారణ సినిమా సంచికకు మరికొంత అందాన్ని ఇస్తున్నవి. దేశీయ కాస్ట్రోత్సాహ 112 పుటల గ్రంథ మిది.

సంపాదకుడు: ఇల్లూరు వంకగ్రామ నాయకుడుగాను కార్యకర్త పాలం: ఇల్లూరు, వెల 8 అణాలు.

ఆంధ్రజ్యోతి:—వెలకూ పాయి దొరకు పోలు 37, అచారపర్వ ఏ.ఫ. జి టి మదరాసు ఇందులో నార్లకుటుంబరావు, మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రి, వెలం రచనలున్నాయి

సత్రంలో సంసారాలు

7 వ పేజి తరువాయి

ఈ ఆదర్శం ప్రతి స్త్రీకిక్కోరిచ్చాలనీ, ప్రతి నిముషం ప్రయత్నం చేయటం లో 'కెమాట్లాన మించి పోయింది, యూ మె.

గదిలోకి వెళ్లుచున్నాను. అతి మధురంగా పాడుచున్నది. "ఆబాలిక ఎలాపాదు కున్నదో విను, అ ంటు నాదు నా అతిథి.

"ఆమెకు మ ప్ప యు యి వెళ్లు," అన్నాను.

ఆశ్చర్యపోయి, "కైవసం కి ర్ద నకు గాబట్టి దవుకొన్నారు ఆ గొం తు," అన్నారు అతిథి. మధురంగా, "జలధి శయనే వనమాలీ" అన్నప్పుడు స్త్రీం అంతా కదిలిపచ్చి ఆగానం వింటున్నా రకరో నళ్ళరాలేదు. ఏ యిద్దరు మధ్యనో తెప్పకట్కి వదారు నుండు సంగీతి, అభి షేకాలు సత్రి సంగీతి, పప్పలో పుట్టు సంగీతి యథాలాపం పాడిస్తున్నే వున్నారు.

మర్నాడు ప్రాద్దున స్త్రక్కన వున్న కాలేజి విద్యార్థుల గదిలోకి వెళ్లాను, మా బాబుమరక అందులో వుంటే. నేను నడవలో అడుగు పెట్టేటప్పటికి "ఒట్టి చెడ్డ కాదం"టున్నాడు మామాను. నన్నుజూసి ఆ విషయంగూర్చిన్నదుంచేశాడు. ఆ గదిలో పది నిమిషాలు కూర్చోవుడున్నా. రెండో క్కరాడి ముఖంలో బాధ విస్పష్టంగా కనపడుతున్నది.

నన్ను పంపించటానికి బయటికి వచ్చి "యీబాబ్లో మంచి డాక్టరు ఎవరు బాబా? అన్నాడు.

"ఎందు"కన్నాను,

"పనంది"

"చెప్పరాదూ"

"మహాయం మేటోమ మాశాపుగా"

"జ్వరమా ? "

"దానికి మంచి డాక్టరు ఎందుకూ? "

"ఎవరా మహాత్ము ?"

"మా చక్రంలో....."

"బాబా అనూహ్యమయిన విషయం విన్నాం, అనుకొన్నాను.

"ఏంటబా చూస్తావు," అన్నాడు.

"ఆశక్తి నిస్సహించే వ్యక్తి ఒక్కడయినా వుంటాడని నేమహాంతలా"

"నీ చేయనవరాం వుంటే ఒక్కమాట చెప్పాను. మీ సక్రంలో ఈ వ్యక్తిని విషయ ములో చెప్పుతగిని డాక్టరు మనుపుచెప్పి చూడు కోని మనకాలుచేయు."

"వన్నుగూడా కలిపినా ? "

వచ్చాడు.

"ఎవరవరు"

"ఎలోర్లు నమస్తా, మనిలాయనకు భవవారం చేయడానికి వచ్చిన కుర్రాడూ, యీ చుట్టుప్రక్కల వున్న కాలేజ కుర్రాళ్ళు, ఒకరేమిటి ? "

ఇం దు లో భా గ్య లు న్న వా ళ్ళు పు న్నా రు. పెల్లి కా ని వాళ్ళూ వున్నారు; చదువుకున్నవాళ్ళూ వున్నారు; చదువుకోనివాళ్లమాత్రం లేరు.

మళ్లా అన్నాళ్లకు వచ్చానికి వచ్చాను. వాటకంలో అంకమయినా కోళ్ళపులుసు మరి, పాత క్రాత్తలయిలోలో పాతాళ్ళు కొంతమందీ, క్రొత్తకాళ్లు కొంత మం దీ వచ్చినట్లు, చాలా క్రొత్తగాళ్లు వచ్చారు.

మా కొత్తిక్కింద పుంచుకో ప్రకటనని అరుగు మాట్లు, మారిపిన వ్యక్తి ఆ సక్రంలో జనాం. ఆ రోజుల్లో వాణ్ణి చాలా పేవగించుకున్నాను. నేటు ఆటూ యిటూ దాటేవా క్లాంచరిలో చూశాడు ఆ పేవగింపు.

ఇప్పటుకు నేటు జవాన్. అందుకూ పీలు పొదు. సీళ్ళు పోయాంచుకుంటాను. కొంచెం అతను పోనీవచే ప్రాసుగతో పోయి నప్పటు కూర్చోబెట్టి కబుర్లు చెప్పాను.

లోకంలో విలువలు మారుతుంటాయి. పూర్వపు స్త్రీలకోసం కలుపు జూగ్రత, కవ కలేదు. స్త్రీలు లేకుండా లోకం నడుస్తుందాసక్తిలో లోకంలో ఒక భాగం మాత్రమేగా ?

శ్రీ ప్రసన్నానందగురు

మద్రాసు, ఏప్రిల్ 15: శ్రీ యోగీ ప్రసన్నాన్నుండగురు 1904 వ సంవత్సరములో శ్రీరంగేశములో జనమను. కుడ్డ జేంద్ర చిత్తనమనసే విద్యనుగాంచి, హిందూస్థానీ భక్తరాజకు మరియు ధ్రువదేవరమను పూనుకొని దేశాన్నయను స్వీకరించి హిమాలయాది పర్వతములమీద అనేకతిప్పు సులు కావించిన మహాయోగి. రాజాలు అట్టోబరుమాసంలో 3 కేజీల బిందు 125 పేజీల నిండు జపపు దర్శనాలబిత్తు ప్రచురితము పిరు తిను ప్రసన్నాశ్రమమును—ట్రిప్లికేన్, తిరువాలో (యస్. ఐ. ఆర్)—కన్నారు. 4 ప్యాలలకేశలు మద్రాసురాజధానిలోను కలకత్తాలోను కలవు. జాతిమతిరహితులుకేశ ఎందరెందరో అనారోగ్యమను రోగములను కడుపుచున్నారు.

మహామహుల మప్పాయి కూర్చు
నెక్సైల్ బ్రాండ్ జర్దా ఫ్యాక్టరీ
141 బజారోడ్, బజా. పోస్ట్; బజా 455

రు. 500 బహుమతి

ఒక అద్భుతశక్తిగల మాజిక్ ఉంగరము వశీకరణ మంత్రమం ఆధారముంటో తయారు చేయబడిన యీ ఉంగరము, దుష్టగ్రహముల చెడు ఫలితమునుండి కాపాడుటలేగు, దీనిని ధరించినవారికి అన్ని వస్తువులు పొందుటకు వలయు అనంతమైన శక్తి నిచ్చుటలేగు, ప్రేమ, వ్యాజ్యములలో విజయమునను, ఆరోగ్యకర్యాలి వృద్ధులను ప్రసాదించుటలేగు, అద్భుతమగు పనిచేయును. ఒకరాత్రి రక్తిస్తే యీ ఉంగరమయొక్క అ ప్రతిమాన శక్తులను గురించి మీకు నమ్మకము కలుగుతుంది.

ఒక ఉంగరము వర రు. 2/-లు.
మూడు .. వర రు. 5/-లు.
ప్రచారానికి ప్యాకింగు పోస్టేజి అదనము

MAHAKALI ASHRAM,
No. 247, Kanpur.

శాలాసు గంధిలేపర్తా

నవామేహములు, మేహపాడుడు, మధువు, కుసువులు, చర్మవ్యాధులు, కుష్ఠు, మందర్థము, శీఘ్రస్కాలము మొదలగు వ్యాధులను అంతేంచు, ఒలో అద్భుతమైనవి. 2 వర్షిలువారాయు. 20వుంటుల వర్షిలు రు. 2-0-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకం.

పి. శి. వి. అండ్ కంపెనీ,
ఆయుర్వేదవనమాలం, పెరిబేపి. నెల్లూరుజిల్లా.
బ్రాంచి: 7, సీనియరువీధి. మదరాసు.

లోకప్రసిద్ధిపొందిన
వి. వి. రాజన్ అండ్ కంపెనీవారి

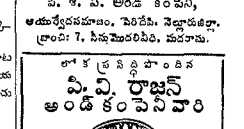

శ్రేష్ఠమైన మదరాసు వస్త్రం
ఆర్.ఎస్. సుగంధ ముక్కుపొడి.
అన్నిటిలో పాటిలేనిది.
దర పరకములకు వ్రాయుడు.
కయారుచేయువారు :—
వి. వి. రాజన్ & కంపెనీ,
ఆర్కాట్. Arkonam, N. A. Dt

సుధావంతిక
ఉసు శరీరపు ఒక్కరోజులో గుణము
శ్రీధర సముద్రం ఫార్మసీ
పి. రాజమండ్రి

ఇండరు

అనంతపురం జిల్లా బోర్డు ఆఫీసు

ఇండుమూలముగా తెలియజేయడ మేమనగా: 1949-50-వ సంవత్సరమునకు అనంతపురము జిల్లా బోర్డు అమ్మకపుటకు గాను సీల్డు టెండరు 25-4-1949 తేదీ సా. 3 గంటల లోపల సమర్పింపబడును. టెండర్ ప్రకటన అందుకు తగిన నమూనా ఫారములు దరఖాస్తుపైన సంపబడును.

వై. గురుపెద్దిరెడ్డి,
For Special Officer.

ప్రకటన

త్రైవ్యాంకి- ఏసీ. డిసి. రేడియోలు. ఆర్‌సిఎ లైసెన్సు 7 వాట్లుకు 3 బ్యాండ్లు. యు యస్ ఏ నుండి దిగుమతిచేయబడినది దొరకును.
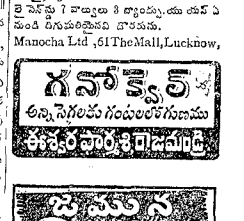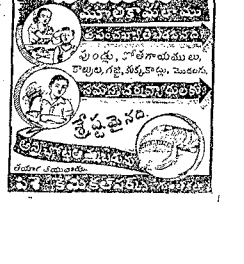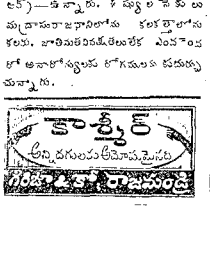
Manocha Ltd ,61TheMall,Lucknow,